

Joan Lerma (València, 1951) fou president de la Generalitat Valenciana des del 1982 fins al 1995, període en el qual tutelà la creació de CAM i Bancaixa. En aquesta entrevista es plany que la Generalitat no haja tingut una posició més forta i es demana “si les nostres entitats s’han gestionat adequadament” per part de qui les presideixen.

“Per al financer madrileny, el món valencià és desconegut”

Quina impressió us ha causat la fotografia de Rodrigo Rato amb la resta de presidents de les caixes del SIP agafant-li les mans?

—Des del punt de vista personal em causa una mala impressió. Hem de valorar l’objectiu que perseguia un procés com aquest. Des del punt de vista global, sembla que la concentració d’entitats era una necessitat per a la societat espanyola. Des del punt de vista valencià, les nostres entitats són molt importants, nascudes d’un procés de concentració, que han passat per prou dificultats i que formen part integral de les possibilitats de desenvolupament de l’economia valenciana. A través de les caixes s’han finançat projectes cabdals per a aquest territori. Avui, respecte de la fusió, hi ha encara moltes incògnites per a resoldre respecte de la gestió del crèdit, sobre quin serà el pes relatiu dels valencians... Estem acostumats que el teixit empresarial valencià no reba una especial comprensió per part de l’economia espanyola en general. Ací som emprenedors, tenim molta empresa petita i mitjana, no tenim grans seus d’empreses importants, com sí que passa a Madrid. Per al financer madrileny, acostumat a la gran empresa, a l’empresa pública o la multinacional, el món valencià és desconegut. I això em preocupa.

PRATS, I. CAMPS

—Des del consell de Bancaixa diuen que en absolut no es diluiran els interessos dels valencians dins l’entitat resultant. Hi confieu?

—Jo no hi confie. I Bancaixa tampoc. Tant de bo fora així, però no n’estic segur. Queda per veure si amb la fusió serà possible que el crèdit fluesca per a atendre les necessitats de l’economia valenciana. En tot cas, Caja Madrid i Bancaixa s’han unit i totes dues arrosseguen ràtios de risc elevat. A banda, Caja Madrid té una

corporació industrial molt important els beneficis de la qual no eren gaire clars en aquest moment.

—Des de la Generalitat Valenciana, l’operació s’ha venut com una gran victòria perquè Bancaixa passa a formar part de la primera caixa d’estalvis de l’estat.

—Crec que la Generalitat Valenciana fa de la necessitat virtut. En la situació política en que està el govern valencià no han pogut intervenir gaire en tot el procés. L’últim moviment que recorde del govern valencià fou una mena de *diktat* a CAM i Bancaixa perquè és funcionaren. No crec, doncs, que les afirmacions del govern valencià tinguen més importància. Simplement avalen una operació en què han assistit com a convidats de pedra.

—Sovintegu Madrid. Des de quin òptica s’hi ha observat l’operació?

—Allí no tenen la perspectiva local que tenim ací. Allí es veu com una forma de donar credibilitat al sistema financer espanyol. De manera que s’observa positivament. Ara bé, sí que es percep la debilitat del govern valencià en tot aquest procés. Això que ha passat, amb un govern diferent no hauria passat.

—Penseu que sense *cas Gürtel* i, per tant, amb un govern no tan debilitat, el desenllaç hauria estat diferent?

—No crec que haguera estat diferent perquè aquest govern té poca capacitat política, no únicament pel *cas Gürtel*, sinó perquè no ha sabut respondre a la crisi. Està més ocupat en els afers interns que no en la cosa pública.

—En què s’ha equivocat la Generalitat en tot aquest procés?

—Els solen criticar el govern central perquè diuen que no ha sabut estar al cas de què passava quan en realitat són ells que no han estat atents a fer

polítiques d'ocupació, ajustar el sistema financer, en definitiva, respondre a la crisi.

—**Des d'uns altres sectors, el SIP entre CAM i Bancaixa es viu com una gran derrota. Segons el vostre parer, qui hi guanya, amb aquest SIP?**

—S'ha de veure. El món financer té per missió esperonar l'activitat econòmica, prestar a particulars, donar diners a les empreses i crear ocupació. Aquesta ha de ser la missió. La caixa no és un fi en si mateixa, és un instrument per a intentar que els valencians tinguen possibilitats de desenvolupament. I, ara per ara, el problema més greu que hi ha és que els diners no flueixen. Resoldrà això la fusió? No ho sabem. En tot cas, l'entitat resultant del SIP tindrà la mateixa comprensió de la realitat econòmica valenciana que ha tingut Bancaixa fins ara? Francament, no ho crec. El món econòmic de Madrid és diferent del de la nostra comunitat. Ací hi ha empreses familiars, no són grans societats, són gent molt aferrada al terreny, però molt desperta... i això no té res a veure amb Madrid, on els recursos van a parar a grans empreses que estic segur que es continuaran finançant. Per tot això, caldrà estar atent que a la nova entitat, els nostres interessos hi siguen tinguts en compte. No es tracta de preocupar-nos de projectes amb clars interessos polítics, sinó de preocupar-nos perquè es tinguen en compte els interessos econòmics valencians.

—**Els partidaris d'aquesta fusió diuen que deixaran de finançar-se projectes amb tarannà partidista i de dubtosa rendibilitat econòmica.**

—[Somriu.] Ho diuen des de Madrid, com si Caja Madrid no haguera emparat cap d'aquests projectes, que, a més, no li han eixit bé. Hi ha múltiples exemples d'empreses de construcció importants que s'han afonat i on Caja Madrid havia posat diners.

—**Un SIP és una mena d'unió temporal d'empreses. Penseu que després d'això Bancaixa podria recuperar la seua autonomia o acabarà en una absorció?**

—Crec clarament que és una situació irreversible i que acabarà en una caixa única, que no sé quina mena de societat

serà. El SIP serà un banc que s'emmarcarà dins d'una reforma financera més profunda. Les caixes d'estalvis, crec, desapareixeran tal com les hem conegudes fins ara. Crec que assistirem a un procés en què les caixes es capitalitzaran per la via d'eixir al mercat. Serà millor o pitjor? Potser es veu de manera positiva en algunes altres parts del món. En general, des del meu punt de vista, no és un procés positiu. Transformar les caixes en bancs resta pluralisme al sistema financer espanyol.

—**Quines conseqüències tindrà, a parer vostre, aquesta bancarització de les caixes?**

—No sé quines en seran les conseqüències, però sí que sé que el model actual, de caixes molt arrelades a la realitat del terreny, és a punt de des-

“La Generalitat Valenciana està més ocupada en els afers interns que no en la cosa pública”

aparèixer i a mi no m'agrada. Si hi ha res a retraure a les caixes és que tenen molta intervenció política. La intervenció política en les caixes la va introduir el PP, que va modificar la llei de caixes valenciana, per obligar que el 40% dels representants foren triats per les Corts, on prevalen els interessos del partit governant. Aquesta fórmula, caldria reconsiderar-la. Fins que no es va introduir aquella modificació, les institucions no tenien el poder que tenen ara. Els propietaris de Bancaixa eren els impositors, els fundadors i els treballadors. Jo crec que funcionava molt bé, tenia solvència, donava suport a les empreses. Caldria tornar al model que hi havia abans de Zaplana.

—**Parlàveu d'òrgans de govern. No us sobta que el SIP haja estat votat per unanimitat al consell d'administració de Bancaixa, malgrat que hi ha membres que clarament s'hi oposaven?**

—Crec que és una decisió ja feta. S'hauria interpretat malament no haver-hi donat suport per unanimitat quan ja s'havia engegat. Però crec que la majoria del consell d'administració, com la majoria de la societat valenciana-

na i com el meu partit, pensa igual que jo. Passa que per responsabilitat, per a no crear inestabilitat... cap socialista no farà res que puga ser perjudicial.

—**El PSPV-PSOE també era un partit que tradicionalment s'havia mostrat a favor de la fusió CAM-Bancaixa. Fa uns quants mesos, en canvi, la direcció del vostre partit es va mostrar partidària d'una fusió entre CAM i Caja Murcia.**

—El PSPV donava suport a una opció que permetia de mantenir una situació de certa autonomia, perquè la CAM hauria actuat com a líder, amb la qual cosa hauria continuat essent valenciana. Cal no oblidar que l'origen de la CAM està també en la fusió de diverses caixes murcianes. La posició del PSPV-PSOE, per tant, no era canvi-

ar la vocació que tradicionalment havia tingut la CAM, sinó reforçar la posició de la CAM com a caixa valenciana.

—**De tota manera, la història dirà que la pèrdua de l'autonomia financera del País Valencià va tenir lloc amb un govern socialista a Madrid.**

—El problema ací no era de govern sinó de gestió. Quan s'aborda un problema amb una situació prèvia sòlida de qui ha gestionat adequadament, es tenen més capacitats que quan això no passa. En les fusions sol guanyar el qui fa més bona gestió. Cal preguntar-se si les nostres entitats s'han gestionat adequadament i si algú no hauria de demanar responsabilitats respecte a aquesta gestió.

—**Vós, que heu estat president del govern valencià, quan el novembre passat la Generalitat Valenciana es va mostrar a favor de la fusió entre CAM i Bancaixa, què pensàreu?**

—Vaig pensar que quina pena no haver-ho fet un parell d'anys abans. Van arribar massa tard. La posició a favor de la fusió no la va trencar Camps, sinó Zaplana. Quan nosaltres vam estar a la Generalitat ens adonàrem que la mida de les caixes valencianes era massa

menuda per a competir en condicions. Anàrem desbrossant el terreny, a base de convenciment, perquè aleshores la llei no permetia una intervenció política com permet ara. Hi donàrem un impuls molt important, tot creant sinergies que no tingueren costos importants en forma d'ocupació. Les fusions més importants van ser, d'una banda, Caixa Castelló i la Caixa d'Estalvis de València; i d'una altra, Caixa de Torrent i la CAM, que no s'encavalcaven. Després hi hagué la fusió de la Caixa Provincial d'Alacant amb la CAM. Aquesta sí que tingué costos importants des del punt de vista de les duplicitats. Siga com siga, decidiren de fer-ho i el govern no hi va tenir res a dir. D'aquesta manera, completàrem el nou mapa de les caixes valencianes, amb la intenció d'arribar a fusionar les dues principals caixes de la comunitat i tenir l'oportunitat d'eixir fora.

—**I llavors guanyà les eleccions Zaplana.**

—Jo crec que la seua obsessió era principalment obtenir el control de les caixes d'estalvis. Per a fer-ho, va canviar la llei, els rectors i va tenir un tímid intent de prosseguir el projecte de fusió, però es va trobar amb l'oposició d'Alacant. A partir de llavors va renunciar-hi. Zaplana no va fer res per aconseguir la fusió de les caixes. Al contrari, va diluir les possibilitats de fusió. Camps no va tenir cap projecte ni va fer arrelar cap idea, de manera que quan proposà d'aprovar la fusió per decret, pràcticament el tren ja havia passat. I ara ens trobem un SIP de la CAM, en el qual la caixa més menuda i més solvent liderarà el procés; i una altra caixa, Bancaixa, que ha cedit la seua gestió a Madrid.

—**De manera que ens hem quedat sense caixes.**

—Les caixes hi seran, les oficines seran obertes, podrem parlar amb els directors..., però veurem si des de Madrid entendran la realitat valenciana o no.

—**Vosaltres hauríeu pogut fusionar la CAM i la Caixa d'Estalvis de València, la matriu de la futura Bancaixa. Per què no ho féreu?**

—En primer lloc, cal tenir en compte que hi havia un context diferent, on els qui realment manaven a les caixes eren els seus òrgans de direcció. Des del

PRATS I CAMPS

punt de vista de la Caixa de València hauria acceptat qualsevol decisió que haguera acceptat la CAM, però a la CAM hi havia un recel absolutament sense fonament. A la gent de la Caixa de València li era igual el nom, sempre que tinguera una estratègia de futur. Però a Alacant hi havia massa recel.

—**Vau perdre l'oportunitat de vertebrar econòmicament el País Valencià?**

—Veient què ha passat, hauria estat una bona oportunitat, però la situació no

era prou madura. A això calia afegir-hi una situació financera força complicada. Fora com fora, estàvem preparats per a fer-ho. No és qüestió de culpar ningú. En tot cas, el resultat que tenim és de dues caixes en l'òrbita de dues caixes foranes. I això és important, molt important. Aquests dies es parla de si no és una segona batalla d'Almansa. Crec que això és un poc exagerat, però en tot cas s'obri un nou escenari.

Violeta Tena